

comunicat de presă

Reforma în justiție nu a ajuns la cetățean

Transparency International România a analizat în perioada ianuarie 2006 – iunie 2006 un număr de aproximativ 1600 de sesizări de la cetățeni, dintre care aproape 600 au primit asistență și consiliere în cadrul Centrului, iar aproximativ 1000 de cetățeni au primit asistență prin poștă, și a ajuns la concluzia că reforma în justiție nu a ajuns încă la cetățean. Analiza cazurilor s-a făcut exclusiv din punct de vedere al respectării procedurilor și a obligațiilor profesionale de către magistrați și nu fondul cauzelor.

Principalele concluzii ale centrului privind percepția cetățenilor asupra justiției sunt:

- Cetățenii caracterizează sistemul judiciar românesc ca fiind unul **încet** (ex: instanțele de judecată acordă cu foarte mare lejeritate noi termene care conduc implicit la tergiversarea proceselor). **Durata foarte mare a proceselor este un principal factor de nemulțumire.**
- **Lipsa de transparență** este un alt semn de întrebare care planează asupra sistemului judiciar. Ședințele de judecată sunt apreciate, din perspectiva cetățenilor, ca fiind extrem de tehnice iar conduita magistraților în raport cu justițiabilii, este caracterizată de aceștia din urmă prin autoritarism excesiv.
- **nerespectarea rolului activ** al instanțelor de judecată în aflarea adevărului, principiul potrivit căruia judecătorii trebuie să judece pentru aflarea adevărului, și nu doar pentru a finaliza dosarul pe care îl au în lucru, prejudiciind calitatea actului de justiție.
- Lipsa de obiectivitate a judecătorilor este viciată în anumite situații de existența unor **conflicte de interese**, la care se adaugă fenomenul corupției foarte greu de dovedit. Cetățenii reclamă **atragerea magistraților în relații de grup** care le influențează obiectivitatea.

Principalele cauze care afectează credibilitatea și coerența sistemului judiciar sunt:

- **Impactul deosebit de nociv al practicii judiciare neunitare.** Acest defect major al sistemului de justiție din România contribuie la lipsa predictibilității actului de justiție și la interpretarea diferită a legii în instanțele de judecată, uneori de la un complet la altul. Lipsa unei practici unitare asupra unor spețe similare conduce la lipsa de încredere a părților în corectitudinea soluțiilor pronunțate.
- **Apărătorii părților nu depun diligența necesară pentru reprezentarea clienților lor**, fiind numeroase cazuri în care apărarea nu a ridicat excepțiile necesare sau nu a formulat cererile corect în fața instanțelor.
- Imaginea negativă creată prin conduită profesională îndoielnică a unor magistrați (în cazuri punctuale mediatizate) se răsfrânge în mod injust asupra întregului corp al magistraților, și are drept consecință încrederea scăzută a cetățenilor în activitatea celor aprox 6.200 de magistrați (judecători și procurori).
- În ce privește **reforma sistemului judiciar**, s-a observat o problemă în acoperirea necesarului de magistrați la nivelul instanțelor și parchetelor. Acest aspect influențează negativ actul de justiție deoarece supraîncărcarea cu dosare a magistraților are ca prezumtiv efect scăderea capacității de analiză aprofundată cu care sunt privite cauzele și, pe cale de consecință, scăderea calității analizei cauzelor deduse judecării.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

Uniunea Europeană acordă României expertiză și sprijin financiar în vederea pregătirii pentru aderare, prin programe specifice: Phare, Ispa și Sapard. Sectoarele beneficiare variază de la dezvoltare regională și sprijin pentru IMM-uri, până la investiții în infrastructura de mediu și transport și dezvoltare rurală.

Suma anuală totală a fondurilor nerambursabile acordate României prin cele trei programe este în creștere, de la cca 660 de milioane de Euro în 2003, la peste un miliard de Euro în 2006. Gestionarea acestor fonduri este realizată de autoritățile române de resort, sub coordonarea Ministerului Finanțelor Publice.

Recomandările Centrului sunt:

- Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să își întărească jurisdicția disciplinară și să sancționeze cazurile minoritare de abateri și abuz săvârșite în realizarea actului de justiție pentru a crește credibilitatea întregului corp al magistraților, aflat sub blamul opiniei publice tocmai pentru câteva cazuri de neregularități clare.
- Pentru că nu toate sesizările cetățenilor sunt întemeiate, răspunsurile negative din partea Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui să aibă un rol de educare a publicului, explicând de ce anume nu se reține culpa profesională a magistratului. Eliminarea răspunsurilor tip și foarte scurte este esențială pentru creșterea gradului de înțelegere și reașezarea nivelului de așteptări din partea publicului.
- Întărirea cooperării instituționale a autorităților chemate să implementeze reformele adoptate în sistemul judiciar.
- Adoptarea Legii privind unificarea practicii judiciare și stabilirea unor norme minimale de motivare a hotărârilor judecătorești și a ordonanțelor și rezoluțiilor parchetelor.
- Realizarea unor practici instituționale și a unor standarde de exploatare a probatoriului, pentru eliminarea abuzurilor judiciare.
- Sancționarea acelor magistrați care săvârșesc abateri disciplinare (prea puțini în raport cu numărul magistraților) ar crește încrederea în justiție și ar consolida imaginea acestui sistem, percepută mai negativ decât în realitate

Date statistice privind cazurile monitorizate de Centru

- Dintre cele aprox. 600 de cazuri asistate direct la Centru, doar 40% sunt în mandatul centrului iar dintre acestea ponderea cazurilor în care Centrul recomandă sesizarea CSM pentru a stabili dacă poate fi atrasă sau nu răspunderea disciplinară a magistratului este de 30% din totalul cazurilor reținute de Centru.
- Dintre cele aprox. 1000 de cazuri primite prin corespondență la Centru, doar 30% sunt în mandatul centrului iar dintre acestea ponderea cazurilor în care Centrul recomandă sesizarea CSM pentru a stabili dacă poate fi atrasă sau nu răspunderea disciplinară a magistratului este de 20% din totalul cazurilor reținute de Centru.
- La nivelul percepției publicului care s-a adresat Centrului, plângerile au avut obiect sesizat de asistați: nesocotirea probatoriului, încălcarea dreptului la apărare, politica ședinței, incompatibilități și abuzuri procedurale.
- Identificarea problemei (nesocotirea probatoriului, politica ședinței, încălcarea dreptului la apărare, incompatibilități, abuzuri procedurale) de către cetățeni a fost corect făcută în 30% din cazuri. Cu toate acestea doar pentru parte din faptele reclamate asistații au putut prezenta indicii concrete.

În cadrul Centrului sunt analizate acele fapte ce privesc nerespectarea dispozițiilor legale cu caracter procedural, nerespectarea normelor deontologice ce reglementează activitatea magistraților, nerespectarea drepturilor procesuale și nu aspectele ce țin de fondul cauzei sau de modul în care magistrații decid într-o cauză sau alta.

Centrul de Resurse Anticorupție în Justiție a fost înființat în cadrul Proiectului „Combaterea corupției și creșterea integrității publice în justiție” finanțat de Comunitatea Europeană, în baza contractului de finanțare Phare 2003/005-551.01.05/04/10 și are ca parteneri Ministerul Justiției și Societatea Română de Radiodifuziune.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

Uniunea Europeană acordă României expertiză și sprijin financiar în vederea pregătirii pentru aderare, prin programe specifice: Phare, Ispa și Sapard. Sectoarele beneficiare variază de la dezvoltare regională și sprijin pentru IMM-uri, până la investiții în infrastructura de mediu și transport și dezvoltare rurală.

Suma anuală totală a fondurilor nerambursabile acordate României prin cele trei programe este în creștere, de la cca 660 de milioane de Euro în 2003, la peste un miliard de Euro în 2006. Gestionarea acestor fonduri este realizată de autoritățile române de resort, sub coordonarea Ministerului Finanțelor Publice.